

УДК 378.147 (045)

БІЛІЧЕНКО Віктор, д-р техн. наук, професор, ректор Вінницького національного технічного університету,

ПЕТРОВ Олександр, канд. техн. наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи та організації освітнього процесу,

КОСАРУК Олена, канд. пед. наук, доцент, директор Центру розвитку кар'єри та неперервної освіти

Вінницький національний технічний університет

vntucareer@gmail.com

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕАЛІЗАЦІЇ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ У ВІННИЦЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ В ПЕРІОД 2021-2023 РР.

Останнім часом є актуальною проблема відчутної різниці між теоретичними знаннями (результатами навчання), які здобувачі вищої освіти отримують у закладах вищої освіти, і реальними практичними навичками (фаховими компетентностями), які роботодавці очікують від випускників. Одним із способів вирішення цієї проблеми є впровадження дуальної форми здобуття вищої освіти, яка поєднує в собі теоретичний і практичний компоненти. У цьому підході здобувачі вищої освіти одночасно навчаються в закладах освіти і працюють на реальних робочих місцях, що дозволяє їм отримувати не лише знання, але й реальний досвід. Вони можуть застосовувати свої навички безпосередньо на практиці, а також ефективніше виконувати вимоги та справлятися із викликами, з якими зіштовхуються під час працевлаштування.

Ефективність упровадження дуальної форми здобуття вищої освіти в університетські програми визначається багатьма чинниками. Однак, ключовими серед них є якість та чіткість організаційно-економічного механізму, який забезпечує реалізацію цієї освітньої ініціативи. При цьому важливо пам'ятати, що успішне впровадження дуальної форми здобуття вищої освіти вимагає ефективної співпраці між усіма стейкхолдерами, які беруть участь у цьому процесі. Тільки через співпрацю науки, освіти та виробництва можна досягти інтеграції та реалізації такої моделі дуальної форми здобуття вищої освіти, яка забезпечить позитивні результати для всіх зацікавлених сторін.

Важливим етапом у реалізації дуальної форми здобуття вищої освіти є наказ Міністерства освіти і науки України від 13 квітня 2023 року № 426, який затверджує «Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти».

Зазначене Положення спрямоване на реалізацію студентоцентрованого підходу через орієнтацію на задоволення очікувань здобувачів освіти щодо

успішної роботи за фахом, формування в них сучасних знань практичного характеру, умінь і навичок професійної діяльності та командної роботи на реальних робочих місцях і у виробничому середовищі, підвищення готовності, полегшення та пришвидшення переходу випускників зі сфери освіти до трудової сфери, а також підвищення загалом їхньої конкурентоспроможності на ринку праці.

Протягом 2021-2023 років стан реалізації дуальної форми здобуття вищої освіти у ВНТУ поєднує раціональне опанування теоретичних знань з паралельним застосуванням практичних навичок, які спрямовані саме на розвиток інноваційного мислення майбутнього фахівця.

Здобувачі вищої освіти отримують можливість застосовувати свої знання на практиці, співпрацювати з підприємствами та іншими інноваційними структурами, і це сприяє розвитку їхньої творчості і креативності.

Підтвердженням успішної реалізації дуальної освіти у ВНТУ є партнерські відносини з місцевою міською та обласною владами, а також бізнес-середовищем. Протягом 2021-2023 рр. університет підписав договори про співпрацю щодо спільної організації та впровадження дуальної форми здобуття освіти з Вінницькою міською радою та низкою провідних підприємств міста Вінниця та Вінницької області: ТОВ «ГРІН КУЛ», філією «Птахокомплекс» ТОВ «Вінницька птахофабрика», ПрАТ «Укргідроенерго» філія «Дністровська ГЕС», ПрАТ «Національна енергетична компанія «Укренерго»», ТОВ «ГРЕКО ГРУП», філія «Дирекція з будівництва Дністровської ГАЕС» ПрАТ «Укргідроенерго», ВП «Ладжинська тепла електрична станція» АТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО», ПрАТ «Калинівський машинобудівний завод», ДП «45 експериментальний механічний завод», ТОВ «Макош Мінерал». Активно впроваджувати дуальну форму здобуття вищої освіти у ВНТУ почали на спеціальностях 131 «Прикладна механіка» та 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка».

За результатами навчання за дуальною формою освіти всі здобувачі успішно пройшли атестацію та отримали позитивні відгуки від роботодавців. Така співпраця дає можливість здобувачам вищої освіти отримувати практичний досвід, а також стимулює обмін інноваційними ідеями між університетом і підприємствами.

Загалом, механізм реалізації дуальної форми здобуття вищої освіти у ВНТУ спрямований на розвиток інноваційного потенціалу здобувачів вищої освіти та викладачів, а також на побудову плідних партнерських відносин з промисловістю.

Варто зазначити, що попри всі складнощі сьогодення в університеті розширюється спектр спеціальностей, за якими запроваджується навчання за дуальною формою здобуття освіти.

Список використаних джерел

1. Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти зареєстровано в Міністерстві юстиції України. *Міністерство освіти і науки України*. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/polozhennya-pro-dualnu-formu-zdobuttya-fahovoyi-peredvishoyi-ta-vishoyi-osviti-zareyestrovano-v-minyusti> (дата звернення: 31.10.2023).

2. Булига Ю. В., Косарук О. М. Професійна підготовка майбутніх фахівців інженерних спеціальностей у контексті дуальної форми здобуття вищої освіти. *Збірник тез доповідей II-ї Міжнародної науково-технічної конференції «Перспективи розвитку машинобудування та транспорту-2021»*. 2021. С. 502-503.

3. Косарук О. М., Мокін Б. І., Мокін О. Б. Ідеологія дуальності у вищій технічній освіті на основі інтеграції навчання з виробництвом : монографія. Вінниця : ВНТУ, 2019. 224 с.

УДК 619:611 (045)

СОКОЛОВА Наталія, канд. екон. наук, доцент,

ЗАГОРНЯК Олег, канд. техн. наук, доцент

Національний транспортний університет

nata_ns@ukr.net

zagornyakoleg@gmail.com

ПРАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Необхідність як найскорішого і якісного проведення відновлювальних робіт на інфраструктурних об'єктах та ліквідації завданих руйнувань внаслідок військової агресії Російської Федерації, а також обсяг відбудови інфраструктури після закінчення воєнного стану виводить на одне з першорядних місць забезпечення цих процесів висококласними, підготовленими теоретично і практично фахівцями будівельних та суміжних фахових спеціальностей, особливо середньої інженерної ланки.

Зростаючий дефіцит таких фахівців у сфері інфраструктурного будівництва (кількість випускників з будівництва доріг, порівняно з 2011 роком, зменшилась майже у 7 разів, а з будівництва мостів та тунелів – в 10 разів) призводить у більшості будівельних компаній до затримки темпів робіт, подекуди зменшення їх якості та унеможливорює швидкий якісний розвиток самих організацій.

На сьогодні спостерігається дефіцит фахівців у сфері транспортного будівництва, які отримують підготовку для проведення інженерної,